



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5334/2019
11.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., против тужених ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, чији је пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ... и Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Немања М. Влчек, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужених изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 22/19 од 19.08.2019. године, у седници одржаној 11.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 22/19 од 19.08.2019. године у делу става првог изреке којим је потврђена пресуда Вишег суда у Крагујевцу П-1/2018 од 13.09.2018. године у ставу првом и петом изреке.

УКИДАЈУ СЕ, пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 22/19 од 19.08.2019. године у делу става првог изреке у коме је потврђена првостепена пресуда у ставу трећем и шестом изреке и пресуда Вишег суда у Крагујевцу П-1/2018 од 13.09.2018. године у ставу трећем и шестом изреке и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као неблагоприятна ревизија туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 22/19 од 19.08.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П-1/2018 од 13.09.2018. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезани су тужени да тужиоцу солидарно исплате на име нематеријалне штете: на име претрпљених физичких болова 1.000.000,00 динара; на име претрпљеног страха 800.000,00 динара; на име душевних болова услед 100% умањења животне активности 2.400.000,00 динара и на име душевних болова због наружености 500.000,00 динара, са каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде нематеријалне штете исплате: на име претрпљених физичких болова 2.000.000,00

динара, на име претрпљеног страха 2.200.000,00 динара; на име душевних болова услед 100% умањења животне активности 600.000,00 динара и на име наружености 1.500.000,00 динара. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезани су тужени да тужиоцу солидарно исплате на име доспеле материјалне штете у виду трошкова: набавке медицинских помагала – лонгете и специјалних колица, које не покрива социјално осигурање тужиоца у периоду од 07.06.2011. године закључно са 28.02.2018. године износ од 472.094,80 динара; увећане туђе неге и помоћи у периоду од 07.06.2011. године закључно са 28.02.2018. године 3.350.686,01 динар; трошкове ангажовања физиотерапеута у периоду од 07.06.2011. године закључно са 28.02.2018. године износ од 5.735.951,82 динара; набавке помоћних медицинских средстава и материјала за здравствену негу у период од 07.06.2011. године закључно са 28.02.2018. године износ од 405.000,00 динара; бањског лечења и опоравка у периоду од 07.06.2011. године закључно са 20.02.2018. године износ од 3.436.850,14 динара, са каматом почев од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца за разлику потраживаног до досуђеног износа за набавку путничког аутомобила прилагођеног инвалидном лицу износ од 1.471.431,60 динара. Ставом петим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан је тужени да тужиоцу солидарно исплате на име доспеле материјалне штете у виду изгубљене зараде износ од 2.693.362,34 динара за период од 07.06.2011. године, закључно са 28.02.2018. године, са законском затезном каматом од 01.03.2018. године до исплате. Ставом шестим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезна је тужени да тужиоцу солидарно исплате на име рентре као накнаде будуће штете почев од 01.03.2018. године у капиталисаном износу за следеће видове: набавке медицинских помагала – лонгете и специјалних колица, које не покрива социјално осигурање тужиоца износ од 543.994,56 динара; увећане туђе неге и помоћи 4.547.065,67 динара; трошкова ангажовања физиотерапеута 9.791.902,10 динара; набавке помоћних медицинских средстава и материјала за здравствену негу 691.379,65 динара; бањског лечења и опоравка 5.657.543,43 динара и на име изгубљене зараде 5.696.292,58 динара, са каматом од пресуђења па до исплате. Ставом седмим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу на име трошкова поступка плате 937.550,75 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 22/19 од 19.08.2019. године, ставом првим изреке, одбијене су, као неосноване, жалбе странака и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем, четвртном, петом и шестом изреке. Ставом другим изреке, укинута је решење о трошковима поступка садржано у ставу седмом изреке исте пресуде и списи предмета у укинutom делу враћени првостепеном суду на поновно одлучивање.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су изјавили ревизије због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 80/20) и утврдио да је ревизија туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд делимично неоснована, делимично основана, док је ревизија туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд неблаговремена.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и ЈП „Електросрбија“ ДОО Краљево су 03.04.2007. године закључили уговор о раду на неодређено време, којим је уговорено да ће тужилац обављати послове електромонтер 1 за одржавање НН „Електродистрибуција“ ..., Сектор за одржавање, Служба за одржавање електроенергетских објеката, Одељење за одржавање ниског напона. Према извештајима о периодичним лекарским прегледима (12.03.2007. године и од 12.02.2009. године) код тужиоца не постоји професионално обољење, нити било какво патолошко стање, као и да је тужилац способан за рад, за радно место електромонтер 1 односно да не постоје патолошка стања која представљају контраиндикацију за рад. Тужилац је био упознат са формуларом за процену ризика са мерама за отклањање, смањење или спречавање ризика, у коме се налазе подаци за радно место електромонтер 1 за одржавање ниског напона, о томе који су технолошки радни процеси, средства за рад и средства и опрема за личну заштиту, каква је организација рада, каква је процена ризика на радном месту, закључак, као и утврђивање начина и мера за отклањање, смањења и спречавања ризика. Тужилац је 07.10.2009. године, обављајући своје радне задатке у оквиру описа послова, услед струјног удара задобио тешке телесне повреде са трајним последицама у виду потпуног губитка радне и животне активности. До повређивања тужиоца дошло је приликом уградње носача на бандерама на развлачењу новог кабла у ул. ... у ..., којом приликом је тужилац задобио тешку телесну повреду услед излагања бодовима за пренос електричне енергије. Том приликом тужилац је имао заштитне ципеле, заштитне панталоне, док је шлем био поред њега у корпи, јер је била велика врућина, с тим што би тужилац задобио повреде и да је носио шлем. Критичном приликом на лицу места постојало је само кратко спајање, али не и уземљење, односно на плуксевима, који се користе за уземљење за кратко спајање постојало је четири ручке, а недостајала је пета, која се односила на уличну расвету, у вези чега је руководилац претходно био дужан да обавести раднике, што у конкретной ситуацији није учињено. Поводом овог догађаја пред Основним судом у Крагујевцу вођен је кривични поступак против окривљеног лица ББ, који је обустављен услед смрти окривљеног.

По претрпљеном струјном удару тужилац је пао у кому, реанимиран је и лечен у Ургентном центру, Центру за неурологију, Клиници за неурохирургију, ВМА, Клиници за ургентну, интерну медицину и Клиници за неурологију. Тужилац је тек са првим отпустом са лечења, 13.09.2010. године био свестан свог здравственог стања и последица повреде. Након тога, тужилац је боравио у РЦ ... у ..., затим у РЦ ... и у Специјалној хируршкој болници „ВВ“ у ..., ради спровођења рехабилитационих третмана. Тужилац је задобио тешке телесне повреде у смислу политрауме услед струјног удара са преломом првог грудног пршљена, нагњечењима у пределу тела, едемом мозга који је у каснијем току лечења довео до декортикације. Од тренутка доласка свести у болници, па у наредних 10 дана тужилац је трпео болове јаког интензитета, укључујући и болове које је трпео због присутних улцерација односно декубитуса у пределу пете и тртичне регије, као и у току извођења физикалне терапије. После тог периода и након санације декубитуса болови су прешли у болове средњег интензитета који су трајали наредних 90 дана. Болове средњег интензитета трпи и данас, свакодневно у тренутку извођења физикалне терапије и такви болови трају око сат времена у тренутку извођења физикалне терапије, при чему се не може искључити, у зависности од извођења физикалне терапије, да болови у појединим тренуцима прелазе у болове јаког интензитета али у трајању не више од 30 минута. Болови слабог интензитета су стални и у зависности од промене положаја тела мењају свој локалитет.

Тужилац је доживљавао и трпео страх, као последицу тешких телесних повреда опасних по живот и мукотрпног, дуготрајног и неизвесног лечења и постепеног опоравка и исти годинама значајно ремети његову психичку и емоционалну равнотежу, што је присутно до данашњег дана и пратиће га у будућем периоду. Након што је постао свестан свог стања трпео је страх средњег интензитета који га је пратио данима. Повремено је трпео страх јаког интензитета када му се стање погоршава, а тегобе и болови јачају током спровођења физикалне терапије и процедура. Ово стање страха постојало је до половине 2011. године, односно око 10 месеци. У наредном периоду па до данас тужилац доживљава и трпи страх слабог интензитета који се повремено појачава до страха средњег интензитета. Тужилац је потпуно неспособан за самосталан живот и потпуно је завистан од неге и помоћи других. Умањење животне активности код тужиоца је 100% и то код њега изазива душевне болове и психичке патње јаког степена због неспокојства, несигурности и сталне зависности од других и то ће га пратити доживотно. Код тужиоца присутна је наруженост тешког степена, која сразмерно томе изазива значајне душевне болове и психичке патње у свакодневним социјалним релацијама и то ће га пратити доживотно. Код тужиоца услед задобијених повреда насталих критичном приликом постоји потпуни губитак радне способности, односно тужилац није способан за било какав посао и постоји трајна потреба за туђом негом и помоћи, зато што су повреде трајног карактера. Повреде код тужиоца наступиле би и да је тужилац носио као заштиту шлем. Тужилац је корисник накнаде за туђу негу и помоћ почев од 07.06.2011. године.

Нижестепени судови су на основу налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област утврдили висину накнаде на име набавке медицинских помагала – лонгета и специјалних колица, која не покрива социјално осигурање тужиоца, увећане туђе неге и помоћи, трошкова ангажовања физиотерапеута, набавке помоћних медицинских средстава и материјала за здравствену негу и бањског лечења у периоду од 07.06.2011. године, закључно са 28.02.2018. године, а од 28.02.2018. године до навршених 70 година тужиоца новчану ренту на име напред наведених трајно повећаних потребама, све у износивама ближе наведеним и изреци првостепене пресуде. Висина изгубљене зараде тужиоца за период од 07.06.2011. године закључно са 28.02.2018. године утврђена је у висини од 2.693.362,34 динара, а изгубљена зарада тужиоца односно рента за период од 01.03.2018. године до навршених 65 година у висини од 5.696.292,58 динара.

По оцени Врховног касационог суда, на основу утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право из члана 164. Закона о раду, у вези члана 154, 173, 174, 177. и 195. Закона о облигационим односима и утврдили да постоји основ одговорности туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд за штету коју је тужилац претпрео и да је основан захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете и изгубљене зараде. Стога су неосновани наводи ревизије којима се оспорава основ одговорности овог туженог и одлука о захтеву за накнаду нематеријалне штете и изгубљене зараде.

Према члану 164. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр.24/05, 54/09), ако запослени претрпи повреду или штету на раду и у вези са радом, послодавац је дужан да му накнади штету, у складу са законом и општим актом. Из наведеног следи да послодавац одговара за штету коју запослени претрпи на раду и у вези са радом, по општим начелима одговорности, а основ за накнаду штете због повреде права запосленог је претпостављена кривица послодавца. Услови одговорности су да је

запослени претрпео штету, да је штета проузрокована на раду или у вези са радом и да не постоје разлози за искључење одговорности послодавца.

Чланом 173. Закона о облигационим односима, прописано је да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу сматра се да потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете, а чланом 174. истог закона да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њом бави.

Према прописима о безбедности и здрављу на раду, послодавац је дужан да рад организује и мере заштите о раду спроведе тако да запослени уз нормалну пажњу може да обавља рад без опасности по свој живот и здравље. Пропуштање ове дужности повлачи одговорност послодавца за штету која запосленом услед тога настане. Наведеној обавези одговара право запосленог на безбедност и заштиту живота и здравља на раду.

До повређивања тужиоца дошло је приликом уградње носача на бандерама на развлачењу новог кабла, којом приликом је тужилац задобио тешке телесне повреде услед излагања бодовима за пренос електричне енергије. Критичном приликом на лицу места постојало је само кратко спајање али не и уземљење, односно на плуксевима који се користе за уземљење за кратко спајање је постојало четири ручке, а недостајала је пета која се односила на уличну расвету, што је руководилац био дужан да обавести раднике, а што је у овом случају изостало. Тужилац је био стручно оспособљен за послове које је обављао и за безбедан и здрав рад, била су му издата лична заштитна средства и прошао је периодичне лекарске прегледе, а критичном приликом имао је на себи заштитне ципеле, заштитне панталоне, док је шлем био поред њега у корпи, јер је била велика врућина, с тим што би у сваком случају повреде наступиле и да је тужилац носио шлем. Из наведеног следи објективна одговорност туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд (без обзира на кривицу) за штету коју је тужилац претпрео. При том, тужени Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд није доказао да су у смислу члана 177. Закона о облигационим односима испуњени услови за потпуно или делимично ослобађање од одговорности, јер је руководилац био дужан да обавести раднике да ли је са заштитном опремом и средствима све у реду, што је у овом случају изостало.

Код утврђеног да је код тужиоца услед повређивања дошло до умањења животне активности од 100%, да је тужилац у дужем временском периоду трпео физичке болове и страх, да болове и страх трпи и данас и да ће их трпети у будуће и да је код тужиоца присутна наруженост тешког степена, то су по оцени Врховног касационог суда правилно нижестепени судови утврдили висину накнаде на име тражених видова нематеријалне штете и правилно одлучили када су тужиоцу услед претрпљене повреде досудили накнаду нематеријалне штете у висини од 1.000.000,00 динара на име претрпљених физичких болова, 800.000,00 динара на име претрпљеног страха, 500.000,00 динара на име наружености и 2.400.000,00 динара на име умањења животне активности од 100%. Приликом одлучивања о висини накнаде нематеријалне штете по наведеним видовима, нижестепени судови су водили рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, правилном применом члана 200. Закона о облигационим односима у вези са чланом 232. ЗПП.

Стога су неосновани наводи ревизије да су нижестепени судови погрешно применили материјално право приликом одмеравања висине накнаде нематеријалне штете.

Супротно наводима ревизије, правилно су одлучили нижестепени судови, када су обавезали туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд да тужиоцу на име изгубљене зараде за период од 07.06.2011. године закључно са 28.02.2018. године плати 2.693.362,34 динара са каматом, правилном применом члана 195. став 1. Закона о облигационим односима, јер је тужилац због потпуне неспособности за рад претрпео штету у виду изгубљене зараде за наведени период.

Одлучујући о тужбеном захтеву тужиоца за накнаду материјалне штете на име набавке медицинских помагала – лонгете и специјалних колица, које не покрива социјално осигурање тужиоца, увећане туђе неге и помоћи, трошкова ангажовања физиотерапеута, набавке помоћних медицинских средстава и материјала за здравствену негу и бањског лечења, као и новчане ренте на име трајно повећаних потреба и због изгубљене зараде, нижестепени судови су погрешно применили одредбе из члана 188. и 195. Закона о облигационим односима, са којих разлога чињенично стање није потпуно утврђено.

Чланом 188. ставом 1. Закона о облигационим односима, прописано је да у случају смрти, телесне повреде или оштећења здравља, накнада се одређује, по правилу, у облику новчане ренте, доживотно или за одређено време, ставом 2. да новчана рента досуђена на име накнаде штете плаћа се месечно унапред, ако суд не одреди што друго, ставом 3. да поверилац има право да захтева потребно обезбеђење за исплату ренте, осим ако то према околностима случаја не би било оправдано, ставом 4. да ако дужник не пружи обезбеђење које суд одреди, поверилац има право да захтева да му се уместо ренте исплати једна укупна свота чија се висина одређује према висини ренте и вероватном трајању повериочевог живота, уз одбитак одговарајућих камата, ставом 5. да из озбиљних узрока поверилац може и у другим случајевима захтевати, одмах или доцније, да му се уместо ренте исплати једна укупна свота.

Чланом 195. ставом 1. Закона о облигационим односима прописано је да ко другоме нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је надокнадити му трошкове око лечења и друге потребне трошкове, с тим у вези, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења, а ставом 2. да ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду, или су му потребе трајно повећане, или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету.

У складу са чланом 195. ставом 2. Закона о облигационим односима одговорно лице је дужно плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за штету, ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду или су му потребе трајно повећане. Накнада ове материјалне штете одређује се по правилу у облику новчане ренте, доживотно или за одређено време и плаћа се месечно унапред ако суд не одреди шта друго. Међутим, повређени има право да захтева да му се на име накнаде ове материјалне штете исплати једна укупна свота, стим што је накнада ове штете исплатом једне укупне своте изузетак и настаје када обвезник накнаде, на захтев повређеног није дао потребно обезбеђење или ако постоје други озбиљни узроци. С обзиром да је обавеза плаћања новчане ренте, као накнаде овог вида штете у месечним

износима који се исплаћују месечно унапред правило, а исплата једне укупне своте изузетак, то је на тужиоцу обавеза да докаже постојање услова да се уместо новчане ренте досуди укупна свота. С обзиром да су нижестепени судови обавезали туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд да солидарно са првотуженим тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене зараде исплати једну укупну своту од 5.696.292,58 динара, а да претходно нису утврдили да ли постоји један од озбиљних разлога који би оправдавали обавезивање на исплату једне укупне своте на име накнаде ове штете, то су нижестепене пресуде морале да буду укинуте у делу у коме је одлучено о захтеву тужиоца за исплату укупног износа на име накнаде изгубљене зараде због потпуне неспособности за рад у односу на туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд, како би првостепени суд у поновном поступку утврдио испуњеност услова за обавезивањем овог туженог за плаћање једне укупне своте на име овог вида штете.

Према напред цитираној одредби члана 195. Закона о облигационим односима лице одговорно за штету дужно је да повређеном накнади трошкове око лечења и друге потребне трошкове с тим у вези, као и да му због трајно повећаних потреба плаћа као накнаду за ту штету одређену новчану ренту. Према овој законској одредби повређени има право на новчану накнаду трошкова за туђу негу и помоћ када је код њега, као последица повређивања, умањена животна активност тако да му је потребна туђа нега и помоћ ради задовољавања општих животних потреба (приликом кретања, облачења, узимања хране и задовољавања других свакодневних потреба). За одређивање накнаде по овом основу није довољно да се утврди да је повређеном лицу била неопходна туђа нега и помоћ, већ је потребно утврдити висину стварно насталих трошкова по овом основу, јер се ова накнада утврђује према висини насталих и плаћених издатака потребних за обезбеђење туђе неге и помоћи, а од чега зависи и висина новчане ренте, као накнаде за ову штету. Наиме, из утврђеног чињеничног стања следи да је тужиоцу неопходна туђа нега и помоћ и да је тужилац остварио право на туђу негу и помоћ, међутим, како су нижестепени судови пропустили да утврде висину стварно насталих трошкова по овом основу, то се за сада не може прихватити као правилан закључак нижестепених суда да је тужени Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд у обавези да тужиоцу накнади ову врсту штете, као и да тужиоцу исплати укупан износ уместо новчане ренте, као накнаде за ову штету.

Тужилац би имао право и на накнаду трошкова на име набавке медицинских помагала – лонгете и специјалних колица које не покрива социјално осигурање, трошкова ангажовања физиотерапеута, трошкова набавке помоћних медицинских средстава и материјала за здравствену негу и трошкова бањског лечења и опоравка, али за одређивање накнаде по овим основима није довољно да се утврди да му је све то било неопходно, већ је потребно утврдити висину стварно насталих трошкова по тим основима, јер се накнада по тим основима, као и по претходном, утврђује према висини насталих и плаћених издатака потребних за обезбеђење медицинских помагала – лонгете и специјалних колица, трошкова ангажовања физиотерапеута, трошкова набавке помоћних медицинских средстава и материјала за здравствену негу и трошкова бањског лечења и опоравка, а од тога зависи и висина новчане ренте, као накнаде за ове видове штете. Наиме, ради утврђења висине наведених трошкова првостепени суд је извео доказ вештачењем од стране судског вештака за економско-финансијску област, а да претходно није утврдио висину насталих и плаћених издатака потребних за обезбеђење медицинских помагала – лонгете и специјалних колица, трошкова ангажовања физиотерапеута, трошкова набавке помоћних медицинских

средстава и материјала за здравствену негу и трошкова бањског лечења и опоравка које је тужилац имао у вези лечења и рехабилитације, јер се и ове накнаде утврђују према висини насталих и плаћених издатака потребних за обезбеђење ових потреба тужиоца, па како су нижестепени судови пропустили да утврде висину стварно насталих трошкова по овим основима, то се за сада не може прихватити као правилан закључак нижестепених судова да је тужени Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд солидарно са првотуженим у обавези да тужиоцу плати накнаду за ове трошкове, као и да му плати укупну суму уместо новчане ренте, као накнаду за ове штете.

Осим наведеног, а у вези накнаде штете због трајно повећаних потреба тужиоца које се односе на будуће трошкове за туђу негу и помоћ, трошкова за обезбеђење медицинских помагала – лонгете и специјалних колица, трошкова ангажовања физиотерапеута, трошкова набавке помоћних медицинских средстава и материјала за здравствену негу и трошкова бањског лечења и опоравка, нижестепени судови су сматрали да тужилац има право на новчану ренту за ове видове штете и обавезали су туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд да солидарно са првотуженим тужиоцу уместо новчане ренте исплате једну укупну своту (капитализовану ренту). Чланом 195. ставом 2. Закона о облигационим односима прописана је могућност накнаде за ту штету одређивањем новчане ренте, међутим, уместо новчане ренте тужиоцу се може исплатити једна укупна свота, као и за изгубљену зараду, али је потребно да су испуњени и услови прописани чланом 188. ставом 3, 4. и 5. Закона о облигационим односима, односно да обвезник накнаде, на захтев повређеног није дао потребно обезбеђење или ако постоје други озбиљни узроци, са којих разлога је на тужиоцу обавеза да докаже постојање услова да се уместо новчане ренте досуди укупна свота. С обзиром да су нижестепени судови обавезали туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд да тужиоцу солидарно са првотуженим на име накнаде штете због трајно повећаних потреба исплати једну укупну своту, а да претходно нису утврдили да ли постоји један од озбиљних разлога који би оправдавали обавезивање на исплату једне укупне своте на име накнаде ове штете, то су нижестепене пресуде морале да буду укинуте у делу у коме је одлучено о тужбеном захтеву тужиоца за исплату укупног износа на име накнаде штете због трајно повећаних потреба тужиоца, које се односе на будуће трошкове за туђу негу и помоћ, трошкове за обезбеђење медицинских помагала – лонгете и специјалних колица, трошкове ангажовања физиотерапеута, трошкове набавке помоћних медицинских средстава и материјала за здравствену негу и трошкове бањског лечења и опоравка у односу на туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ ДОО Београд, како би првостепени суд у поновном поступку утврдио испуњеност услова за обавезивањем овог туженог за плаћање једне укупне своте на име ових видова штете.

Са напред наведених разлога чињенично стање од значаја за одлуку о постављеном захтеву за накнаду материјалне штете се не може сматрати потпуно и правилно утврђеним, осим за изгубљену зараду, а што је било од утицаја на правилну примену материјалног права, због чега су нижестепене пресуде у делу одлуке о тужбеном захтеву за накнаду материјалне штете морале бити укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће разјаснити све околности од значаја за доношење одлуке о тужбеном захтеву тужиоца за накнаду материјалне штете на коју

је указано овим решењем и правилном применом материјалног права о овим захтевима тужиоца донети правилну и закониту одлуку.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414. и 416. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу првом и другом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени ЈП „Електропривреда Србије“ Београд је изјавио ревизију.

Испитујући благовременост изјављене ревизије на основу члана 413. у вези члана 403. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија овог туженог није благовремена.

Чланом 403. став 1. ЗПП, прописано је да против правноснажне пресуде донете у другом степену странке могу да изјаве ревизију у року од 30 дана од дана достављања пресуде.

У овом случају туженом ЈП „Електропривреда Србије“ Београд пресуда је достављена 09.09.2019. године, док је овај тужени поднео ревизију 10.10.2019. године, по протеку законом прописаног рока од 30 дана, што ревизију чини неблаговременом.

Како је ревизија туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд неблаговремена, Врховник касациони суд је на основу члана 413. у вези члана 403. став 1. ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**